

«Затверджую»

Ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
професор **Наталія ФАЛЬКО**

«25» травня 2026 р

ВИТЯГ

із протоколу кафедрального наукового семінару
кафедри освітології та педагогіки мистецтва
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
від 21 травня 2026 р.

ПРИСУТНІ: Воровка М.І., д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Білецька М.В., канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Бунчук О.В., канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Кожевникова А.В., канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Котова Л.М., канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Підварко Т.О., старший викладач кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Сегеда Н.А., д-р пед. наук, професор кафедри освітології та педагогіки мистецтва.

Запрошені: Гаврилова Н.В., канд. наук з фіз. виховання та спорту, доцент кафедри спортивних дисциплін; Гузь Н.В., канд. психол. наук, доцент кафедри психології, декан факультету соціально-педагогічної та мистецької освіти; Конох А.П., д-р пед. наук, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету; Муртазієв Е.Г., канд. пед. наук, доцент кафедри математики і фізики, декан факультету інформатики, математика та економіки; Олійник І.С., доктор філософії зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання; Прокоф'єва О.О., канд. психол. наук, доцент, завідувач кафедри психології; Проценко А.А., канд. пед. наук, доцент, декан факультету фізичної культури, спорту та психології; Христова Т.Є., д-р біол. наук, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання; Цибульська В.В., канд. наук з фіз. виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри спортивних дисциплін.

Головуюча засідання: д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогіки мистецтва Воровка М.І.

Секретар: концертмейстер кафедри освітології та педагогіки мистецтва Мітева А.М.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення основних наукових результатів дисертаційної роботи Кириєнка Олександра Геннадійовича «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, для її апробації та оцінки новизни, теоретичного і практичного значення.

СЛУХАЛИ:

Головуючу на кафедральному науковому семінарі, доктора педагогічних наук, професора, завідувачу кафедри освітології та педагогіки мистецтва М.І. Воровку, яка проінформувала, що для обговорення на засіданні кафедри надана дисертація Кириєнка Олександра Геннадійовича на тему: «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Маргарита Іванівна надала основні відомості про дисертанта. Зазначила, що дисертаційну роботу виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри освітології та педагогіки мистецтва і теорії та методики фізичного виховання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Дослідження є складовою частиною наукових тем «Підготовка майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах європейської освітньої інтеграції» (державний реєстраційний номер 0123U105311) і «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в умовах трансформації освіти» (державний реєстраційний номер 0121U108574).

Тему дисертаційного дослідження уточнено Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 9 від 09.02.2026 р).

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Мединський Сергій Володимирович.

Експерти: кандидат педагогічних наук, доцент Білецька Марина Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент Кожевникова Алла Власівна, доктор педагогічних наук, професор Сегеда Наталя Анатоліївна.

1. Доповідь здобувача.

Кирієнко О.Г. у своїй доповіді обґрунтував вибір теми, її актуальність, визначив об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, виклав основні результати та положення, що виносяться на захист, охарактеризував їх наукову новизну.

Дисертант систематизував понятійний апарат дослідження та уточнив зміст понять «здоров'язбереження», «здоров'язбережувальна компетентність», «освіта дорослих»; визначив стан вивчення проблеми педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення у вітчизняних і зарубіжних науково-педагогічних дослідженнях; виокремив та схарактеризував історичні етапи формування та розвитку базових складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США як педагогічної системи (друга половина ХХ – початок ХХІ століття); спроектував структурну модель педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США.

2. Запитання до здобувача.

По завершенню доповіді Кирієнку О.Г. було задано 12 запитань, на які дисертант дав відповіді. Питання задавали: Бунчук Оксана Володимирівна – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва; Воронка Маргарита Іванівна – професор, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогіки мистецтва; Конох Анатолій Петрович – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету; Кожевникова Алла Власівна – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва; Котова Ліна Миколаївна – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва; Прокоф'єва Олеся Олексіївна – доцент, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології; Проценко Андрій Анатолійович – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету фізичної культури, спорту та психології; Христова Т.Є. – професор, доктор біологічних наук, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання.

3. Виступи експертів.

Кандидат педагогічних наук, доцент **Білецька Марина Валентинівна** зазначила, що представлена дисертаційна робота Олександра Геннадійовича є

комплексним, глибоким історико-компаративістським науково-педагогічним дослідженням. Така інтеграція напрямів є цілком зумовленою: саме історико-педагогічний аспект забезпечив вивчення генези, етапів розвитку та трансформації здоров'язбережувальних педагогічних систем США у визначених автором хронологічних межах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). У свою чергу, компаративно-педагогічний аспект дозволив здійснити системний аналіз формування здоров'язбережувальних компетентностей дорослого населення в США, а також обґрунтувати перспективні напрями використання американського досвіду у вітчизняній системі освіти дорослих.

Дослідження Олександра Кириєнка є безсумнівно актуальним і своєчасним, оскільки проблема здоров'язбереження дорослого населення сьогодні в Україні є питанням національної безпеки та стійкості нашого суспільства. Автор комплексно підійшов до вирішення цього завдання, повноцінно розкривши сутність американського досвіду.

Актуальність обраної дисертантом теми зумовлена гострими потребами сучасного українського суспільства, яке перебуває в умовах глибоких соціальних викликів, вимушеного переміщення та порушення звичного способу життя, що суттєво погіршило стан фізичного й психічного здоров'я громадян. У цих реаліях формування здоров'язбережувальних компетентностей дорослого населення набуває стратегічного значення як чинник збереження людського потенціалу, підвищення стійкості суспільства та повоєнного відновлення країни.

Сполучені Штати Америки є однією з провідних країн світу, де сформувалася цілісна педагогічна система освіти дорослих і накопичено значний теоретичний і практичний досвід реалізації здоров'язбережувальних програм у формальній, неформальній та інформальній освіті. Досвід США, де ідея здоров'язбереження реалізується через системну взаємодію освіти, медичної сфери, громадських інституцій та місцевих громад, є особливо цінним для України. Він дозволяє обґрунтувати педагогічні механізми підтримки фізичного, психічного та соціального благополуччя дорослих у кризових і посткризових умовах. У такому ракурсі поява цього дослідження є дійсно своєчасним і вагомим явищем у науковому житті професійної педагогічної спільноти вищої школи.

Теоретико-методологічна основа, теоретична та практична значущість одержаних результатів у дисертації є чітко конкретизованими. Автором логічно сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, схарактеризовано методи, розкрито теоретичне значення та надано обґрунтовані рекомендації щодо їх практичного застосування.

Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів. До найбільш істотних наукових результатів дисертаційного дослідження, що визначають його новизну, належать:

- **Логічні межі та періодизація:** виокремлено та схарактеризовано три ключові етапи формування та розвитку базових складових здоров'язбережувальних компетентностей дорослого населення США як цілісної педагогічної системи.
- **Системний підхід:** доведено доцільність розгляду цієї системи крізь призму її міждисциплінарного характеру у взаємодії сфер освіти, охорони здоров'я, соціальної політики та інститутів цивільного суспільства.
- **Моделювання:** цінним доповненням роботи є спроектована автором структурна модель педагогічної системи із окресленням її ефективних складових, на підставі якої науково обґрунтовано перспективні напрями впровадження конструктивних ідей американського досвіду в Україні.

Обґрунтованість, апробація та публікації. Аналіз основних положень змісту дисертації та її розділів свідчить про повне досягнення автором поставленої мети. У висновках роботи вичерпно відображено ступінь розв'язання висунутих наукових завдань.

Позитивної оцінки заслуговує потужна джерельна база дослідження, яка нараховує 245 найменувань (із них 159 – англійською мовою). Це свідчить про належний рівень опрацювання стану окресленої проблеми та глибоке вивчення оригінальних закордонних джерел.

Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію та обговорювалися на семи всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. Результати дослідження повною мірою оприлюднені у 15 наукових публікаціях, з яких: 7 статей – у провідних фахових виданнях України (категорії Б); 1 розділ – у закордонній колективній монографії; 7 тез доповідей апробаційного характеру.

Позитивно оцінюючи теоретичне та практичне значення отриманих результатів, логіку побудови роботи та обґрунтованість висновків, вважаємо за доцільне зупинитися на окремих дискусійних моментах.

1. Вважаємо, що робота значно б виграла, якби автор детальніше окреслив потенційні ризики чи бар'єри (наприклад, ментальні або фінансово-економічні) на шляху адаптації здоров'язбережувальних практик США в українську систему освіти дорослих.

2. У висновках до третього розділу здобувач пропонує слушні рекомендації щодо імплементації американського досвіду в Україні. Разом з тим, ці рекомендації мають здебільшого загальнопедагогічний характер. На наш погляд, робота мала б вищий прикладний потенціал, якби автор детальніше окреслив

механізми впровадження корпоративних оздоровчих програм у діяльність конкретних інституцій - наприклад, центрів освіти дорослих чи корпоративних університетів.

3. В роботі бажано б було конкретизувати рекомендації для українських закладів післядипломної освіти або громадських організацій – саме які елементи американської системи (цифрові платформи, корпоративні програми здоров'я тощо) можна адаптувати до української системи освіти дорослих вже зараз.

4. Бажано посилити аналітичну складову оформлення тексту дисертації – кожна цитата американських авторів або опис законодавчих актів мають завершуватися стислим висновком автора.

5. У тексті дисертації подекуди зустрічається публіцистичний стиль викладу матеріалу що не властиво сухому академічному стилю.

Висловлені дискусійні питання загалом не заперечують наукового значення представленого дослідження.

Дисертаційна робота Кирієнко Олександра Геннадійовича *«Педагогічна система формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в сполучених штатах Америки (друга половина ХХ - початок ХХІ століття)»* представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат педагогічних наук, доцент **Кожевникова Алла Власівна** вказала, що дисертаційне дослідження Кирієнко Олександра Геннадійовича присвячене актуальній проблемі сучасної педагогіки – формуванню здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття), що розглядається як інтегративна якість особистості, спрямована на збереження, зміцнення та відновлення фізичного, психічного, соціального й духовного здоров'я впродовж життя. Особливо важливим є теоретичне обґрунтування та розкриття цілісної генези педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття та визначення можливостей використання конструктивних ідей американського досвіду в Україні. Здобувач переконливо обґрунтовує актуальність теми дослідження. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в поглибленні й систематизації наукових уявлень про формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення як педагогічного феномена в контексті освіти дорослих та гуманітарної політики держави.

Зв'язок дисертації з науковими програмами та темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до науково-дослідних тем кафедр: освітології та

педагогіки мистецтва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького «Підготовка майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах європейської освітньої інтеграції» (державний реєстраційний номер 0123U105311); теорії та методики фізичного виховання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в умовах трансформації освіти» (державний реєстраційний номер 0121U108574). Тему дисертації затверджено вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №5 від 29.11.2022; уточнено протокол №9 від 09.02.2026)

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни. У дисертації теоретично обґрунтовано та розкрито цілісну генезу педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття та визначення можливостей використання конструктивних ідей американського досвіду в Україні. На основі вивчення історико-педагогічних джерел та аналізу трансформації державної політики США у сфері громадського здоров'я та освіти дорослих, Кирієнком О.Г. було виокремлено три ключові етапи становлення досліджуваної системи: I етап (1950-ті – кінець 1970-х рр.) – медико-гігієнічний (етап інформування). II етап (1980-ті – 1990-ті рр.) – концептуально-стратегічний (етап профілактики). III етап (2000-ні рр. – дотепер) – системно-технологічний та інноваційний (етап формування цілісної компетентності).

Автор визначив понятійний апарат і запропонував педагогічну систему щодо зазначеного дослідження, що підкреслюють наукову новизну роботи. Дисертаційне дослідження ґрунтується на системному, комплексному, діяльнісному, особистісно орієнтованому та компетентнісному підходах.

Наукова новизна дисертації полягає у вперше здійснено цілісний історико-педагогічний і системний аналіз формування та розвитку здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття як складових напряму гуманітарної та освітньої політики держави, що реалізується через інтеграцію сфери громадського здоров'я, освіти дорослих, фізичної культури і спорту. Обґрунтовано сучасні тенденції формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США як цілісної педагогічної системи, що функціонує на засадах міжвідомчої взаємодії державних інституцій, громадських організацій і освітніх структур та спрямована на формування ціннісного ставлення до здоров'я, розвиток здорового способу життя і профілактику поведінкових ризиків упродовж життя. Розкрито генезу базових

складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США (ціннісно-мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-поведінкової та рефлексивно-оцінювальної) у контексті трансформації державної політики від медико-орієнтованої моделі до профілактично-освітньої парадигми громадського здоров'я. Удосконалено критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, операційно-поведінковий) сформованості здоров'язбережувальної компетентності. До наукового обігу введено та систематизовано комплекс нормативно-стратегічних документів, програм і звітів органів державної влади США у сфері громадського здоров'я та освіти дорослих, що дозволило розширити джерельну базу історико-педагогічних досліджень і створити підґрунтя для науково обґрунтованого використання американського досвіду в модернізації української системи освіти дорослих.

Практична цінність роботи полягає в можливості використання отриманих наукових положень, висновків і узагальнень у процесі модернізації української системи освіти дорослих з урахуванням пріоритетів формування здорового способу життя та збереження здоров'я населення. Матеріали дисертації можуть бути використані під час розроблення та вдосконалення освітніх програм і навчально-методичного забезпечення для закладів освіти дорослих, центрів післядипломної освіти, програм неформальної та інформальної освіти, а також у підготовці фахівців соціальної, освітньої та спортивно-оздоровчої сфер. Результати дослідження доцільно застосовувати у процесі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Структуровано й оновлено зміст дисциплін «Зарубіжні системи підготовки фахівця в галузі фізичної культури і спорту»; «Філософія фізичної культури та здорового способу життя». Узагальнений американський досвід формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення може слугувати науково обґрунтованою основою для розроблення державних і регіональних програм здоров'язбереження та впровадження міжвідомчих освітньо-оздоровчих ініціатив в умовах сучасних соціальних викликів в Україні.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності. Структура дисертаційної роботи є обґрунтованою. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Суперечності, що сформульовано у вступі, визначають актуальність проблеми дослідження; чітко сформульовано об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження; вдало підібрано ряд сучасних методів дослідження.

Розлого представлено інформацію про впровадження та апробацію результатів дослідження; розкрито особистий внесок у наукових працях,

написаних дисертантом самостійно та у співавторстві; наукові праці здобувача відповідають темі педагогічного дослідження.

Аналіз дисертаційної роботи свідчить про дотримання здобувачем принципів академічної доброчесності. У роботі коректно використано наукові джерела, здійснено належне посилання на праці вітчизняних і зарубіжних учених, відсутні ознаки плагіату, фабрикації або фальсифікації результатів. Перевірка дисертаційної роботи на наявність запозичень засвідчила високий рівень унікальності тексту, що підтверджує самостійний характер дослідження та дотримання здобувачкою принципів академічної доброчесності.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи. Основні наукові положення дослідження Кирієнка Олександра Геннадійовича, висновки та рекомендації достатньо повно представлено у 15 наукових публікацій, з яких одна у в закордонному виданні, сім – у фахових виданнях, сім публікацій апробаційного характеру (тези доповідей на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях).

Зауваження до дисертаційної роботи. Високо оцінюючи наукові здобутки дисертанта, а також беззаперечну теоретичну новизну й практичну цінність представленої роботи, вважаємо за доцільне висловити деякі дискусійні положення, зауваження та конструктивні побажання:

1. Позитивно оцінюючи ґрунтовний аналіз широкого масиву науково-педагогічних джерел, нормативно-стратегічної бази та офіційних звітів держорганів США у сфері громадського здоров'я й освіти дорослих, огляд якої наведено у теоретичній частині дослідження. Проте не завжди цей аналіз супроводжується авторською оцінкою сформульованих різними вченими положень та висновків.

2. В дисертації подекуди зустрічаються граматичні, стилістичні, технічні та пунктуаційні помилки, тавтологія. Рекомендуємо переглянути наукові джерела та унормувати їх відповідно до діючих правил оформлення літератури.

3. Матеріал першого розділу суттєво виграв би, якби автор чіткіше окреслив власну дефініцію поняття «педагогічна система формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США».

4. Логіка викладу в окремих підрозділах дисертаційного дослідження потребує доопрацювання задля уникнення дублювання інформації та забезпечення більш послідовного і плавного переходу між структурними елементами.

5. На нашу думку, запропонована автором «Структурна модель формування здоров'язбережувальної компетентності дорослих в Сполучених Штатах Америки» (Рис. 2.1) набула б більшої концептуальної завершеності та переконливості за умови деталізації педагогічних складників діяльності

державних інституцій у межах педагогічно-формульованого блоку. Така конкретизація уможливила б глибше розкриття специфіки та практичного потенціалу представленої моделі.

Висловлені зауваження та побажання не впливають на загальний позитивний висновок щодо проведеного дослідження, не знижують його наукової, практичної цінності і можуть бути предметом наукової дискусії.

Загальний висновок про дисертаційну роботу. В цілому дисертаційна робота Кирієнка Олександра Геннадійовича «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» є цілісною, самостійною, завершеною роботою на правах рукопису, яку виконано на актуальну тему з використанням наукових методів дослідження. Робота характеризується чіткістю змісту, містить науково обґрунтовані науково-теоретичні результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувачки та достатньо повно представлені у наукових працях.

Дисертація повністю відповідає встановленим вимогам до робіт такого рівня і рекомендується до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор педагогічних наук, професор **Сегеда Наталя Анатоліївна** вказала, що важливість досліджуваної проблеми для вітчизняної освіти зумовлена критичним повномасштабною військовою агресією і, як наслідок, загостренням соціально-психологічних викликів, дестабілізацією соціально-економічних умов, масовим вимушеним переміщенням та перманентним психоемоційним стресом людей. У таких обставинах формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення трансформується у стратегічний імператив збереження людського капіталу та виступає фундаментальним чинником підвищення соціальної резильєнтності нації в процесі повоєнного відновлення. Актуальність дослідження Кирієнка О. об'єктивована у суперечностях, зазначених на с.26 .

Дисертаційну роботу виконано відповідно до науково-дослідних тем кафедр: освітології та педагогіки мистецтва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького «Підготовка майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах європейської освітньої інтеграції» (державний реєстраційний номер 0123U105311); теорії та методики фізичного виховання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в умовах трансформації освіти» (державний реєстраційний номер 0121U108574).

Об'єктом дослідження визначено процес формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США.

Предметом дослідження є сутність, зміст та структура педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

Відповідно до них визначено мету і завдання дослідження. А саме:

Метою дисертаційного дослідження є теоретичне обґрунтування та розкриття цілісної генези педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття та визначення можливостей використання конструктивних ідей американського досвіду в Україні.

Завдання:

1. Систематизувати понятійний апарат дослідження та уточнити поняття: здоров'язбереження, здоров'язбережувальної компетентності, освіти дорослих.
2. Визначити стан вивчення проблеми педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення у вітчизняних і зарубіжних науково-педагогічних дослідженнях.
3. Виокремити та схарактеризувати історичні етапи формування та розвитку базових складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США як педагогічну систему (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).
4. Спроекувати структурну модель педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США.
5. Здійснити аналіз системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США та в Україні та обґрунтувати перспективні напрямки використання американського досвіду в українській системі освіти дорослих.

Наукова новизна дослідження і теоретичне значення зафіксовані у наукових положеннях, винесених здобувачем на захист, а саме:

1. Визначено та схарактеризовано три історичні етапи формування та розвитку базових складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США як педагогічної системи

– медико-гігієнічний (1950-ті – кінець 1970-х рр.), який визначено як період домінування клінічної моделі охорони здоров'я та фрагментарної санітарної просвіти; формування базових складових компетентності на цьому етапі спиралося на перші федеральні фітнес-кампанії адміністрації Дж. Кеннеді та програми раціонального харчування, що стали відповіддю на занепокоєння станом фізичної підготовленості та поширенням малорухомого способу життя населення після Другої світової війни;

– концептуально-стратегічний (1980-ті – 1990-ті рр.), який ознаменувався переходом до профілактично-освітньої парадигми, де здоров'я було визнано результатом особистого вибору та способу життя, а запуск довгострокових державних стратегій Healthy People дозволив закріпити роль педагогічних методів впливу та кількісно визначити національні цілі щодо підвищення рухової активності громадян і зниження поведінкових ризиків.

– системно-технологічний та інноваційний (2000-ні рр. – дотепер), що відзначається остаточним оформленням цілісної педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності; цей етап схарактеризовано через концептуальне поєднання трирівневої моделі грамотності з питань здоров'я Д. Натбіма з інструментами компетентнісного підходу, що забезпечило перехід від суто медико-біологічного нормування рухової активності до виховання цілісної культури формування здоров'язбережувальної компетентності особистості, посилюючись цифровізацією освітньо-медичного середовища (eHealth), децентралізованим правовим регулюванням (акти AEFLA, WIOA, Perkins V) та розгалуженою мережею сертифікаційних програм закладів вищої освіти;

2. *Розкрито тенецу базових складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США* (ціннісно-мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-поведінкової та рефлексивно-оцінювальної) у контексті трансформації державної політики від медико-орієнтованої моделі до профілактично-освітньої парадигми громадського здоров'я

3. *Розроблена і теоретично обґрунтована структурна модель педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США*, яка складається з блоків: державно-законодавчий, освітньо-інформаційний та педагогічно-формувальний.

До наукового обігу введено та систематизовано комплекс нормативно-стратегічних документів, програм і звітів органів державної влади США у сфері громадського здоров'я та освіти дорослих

До основних результатів наукового дослідження, які демонструють його теоретичне значення слід віднести систематизацію здобувачем понятійного апарату дослідження на основі полінаукового підходу та уточнення понять здоров'язбереження та «здоров'язбережувальна компетентність» дорослого населення.

Практичне значення дослідження полягає у :

- виявленні суттєвих розбіжностей між високим рівнем інституціоналізації, децентралізованого фінансування та міжсекторної взаємодії в американській моделі (акти AEFLA, WIOA, програми Workplace Wellness та Healthy People 2030) та наявною фрагментарністю, методичним дефіцитом і хаотичністю

фінансування превентивних освітніх послуг для дорослих в українському освітньому просторі;

- обґрунтуванні перспективних напрямків використання американського досвіду в українській системі освіти дорослих (с.227), що, як стверджує дослідник, дозволить подолати існуючі соціокультурні суперечності й забезпечить формування здоров'язберезувальної компетентності особистості, що є критично важливим для збереження й відновлення людського капіталу в сучасних умовах.

Кількість та якість наукових праць Кирієнка О.Г. презентує основні положення дисертації. У статтях в співавторстві зазначений особистий внесок здобувача.

Разом з оголошеними науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертаційного дослідження висловлюємо окремі зауваження і побажання:

1. Вимагає уточнення співвідношення позицій мети і наукової новизни дослідження, а саме: в меті дослідження йдеться про теоретичне обґрунтування та розкриття цілісної генези *педагогічної системи формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в США* (у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття), тоді як на с.29 в науковій новизні зазначено, що розкрито генезу *базових складових здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення США* (ціннісно-мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-поведінкової та рефлексивно-оцінювальної) у контексті трансформації державної політики.

2. Вимагають конкретизації позиції наукової новизни, зокрема, які саме теоретичні положення андрагогіки щодо інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти дорослих у процесі формування здоров'язберезувальної компетентності набули подальшого розвитку та які саме наукові підходи до використання фізичної культури, спорту, рухової активності та здорового способу життя набули подальшого розвитку як педагогічні засоби підвищення якості життя дорослого населення.

3. У висновках до розділу 1 бракує конкретизації, що саме було уточнено у поняттях «здоров'язбереження», «здоров'язберезувальна компетентність», «освіта дорослих» та у загальних висновках (п.1.) бажано конкретизувати терміни, які наповнюють заявлену цілісну терміносистему.

4. У підрозділі 1.2 автор трактує *педагогічну систему* як складне, динамічне й цілісне соціально-педагогічне утворення, що є концептуально впорядкованою сукупністю взаємопов'язаних структурних та функціональних компонентів (цілей, змісту, організаційних форм, методів, технологій та оцінювально-результативних інструментів). У підрозділі 2.1. дослідник пропонує *педагогічні*

компоненти діяльності державних інституцій США, спрямованої на формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення: нормативно-цільовий, змістово-організаційний, оцінювальний-результативний. Структурну модель педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США (підрозділ 2.4.) автор презентує державно-законодавчим, освітньо-інформаційним та педагогічно-формульним блоками. Дисертаційне дослідження набуло б більшої наукової впорядкованості за умови конкретизації системних взаємозв'язків зазначених структур, адже візуалізована (с.178) модель, на нашу думку, не в повній мірі їх демонструє.

5. У тексті дисертації поняття «підхід» застосовується у таких сполученнях: полінауковий, системний, багаторівневий, систематичний, цілісний, науковий, андрагогічний, мультидисциплінарний, компетентнісний, тренерський, «такий підхід», що недостатньо переконливо демонструє структуровані методологічні засади дослідження, висвітлення яких бракує у вступі. Це ж зауваження стосується понять «блок», «складова», «базова складова», що викликає запитання: як автор обґрунтовує їх використання?

6. На с.178 у назві рис.2.1. варто уточнити його назву у такому формулюванні: «Структурна модель педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в США», що відповідатиме завданню 4 і висновку 4 (с.225).

7. Загальні висновки бажано завершити авторським баченням перспектив подальшого дослідження.

В цілому висловлені зауваження і побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Кириєнка Олександра Геннадійовича на тему «Педагогічна система формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення в сполучених штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)», виконаного за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки та такого, що містить нові науково обґрунтовані результати, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для освітньої галузі.

З характеристикою здобувача виступив **науковий керівник Мединський Сергій Володимирович**, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Науковий керівник схарактеризував Кириєнка Олександра Геннадійовича як сумлінного та старанного дослідника, відзначив його відповідальне ставлення до виконання плану дослідження і зазначив, що освітньо-наукова програма виконана аспірантом у повному обсязі.

Аспірант провів дослідження за визначеною темою, чітко окреслив науковий апарат та підготував дисертаційну роботу. Навчання в аспірантурі дозволило Олександрю Геннадійовичу опанувати необхідні знання та уміння для осмислення педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослих у США, що забезпечило наукову новизну, теоретичну і практичну значущість роботи та дозволило визначити можливості використання конструктивного американського досвіду в Україні.

Актуальність теми не викликає сумнівів, адже зумовлена потребами сучасного українського суспільства в умовах глибоких соціальних змін, де формування здоров'язбережувальної компетентності дорослих набуває стратегічного значення для збереження людського потенціалу в післявоєнний період.

Для досягнення поставленої мети здобувачем здійснено теоретичний аналіз понятійного апарату й наукової розробленості проблеми, досліджено розвиток базових складових цієї системи в США, схарактеризовано її структурну модель та обґрунтовано перспективні напрями впровадження американського досвіду в українську систему освіти дорослих.

Достовірність результатів здобувача підтверджується застосуванням системного, теоретичного та компаративістського методів, а також опрацюванням значного масиву законодавчих актів, стратегічних програм США (зокрема «Healthy People 2030», звітів Департаменту освіти США та CDC) і стандартів ВООЗ.

Основні положення дисертації повною мірою висвітлені у 15 наукових публікаціях, з яких: 1 розділ у закордонній колективній монографії, 7 статей у наукових фахових виданнях України категорії Б, а також 7 публікацій у матеріалах всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій, що засвідчує належну апробацію дослідження.

Роботу виконано на високому науково-теоретичному рівні з дотриманням принципів логічності та коректним використанням термінології. Структура й мовне оформлення дисертації повністю відповідають вимогам МОН України (наказ №40 від 12.01.2017 р.) та Порядку присудження ступеня доктора філософії (постанова КМУ №44 від 12.01.2022 р.). Індивідуальний план виконано у повному обсязі, дисертація є завершеною самостійною працею, яка за своїм змістом відповідає вимогам спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки і може бути рекомендована для подання до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні взяли участь:

Підварко Тетяна Олексіївна – старший викладач кафедри освітології та педагогіки мистецтва зазначила, що в теперішніх умовах в Україні питання

збереження здоров'я є надзвичайно важливим, адже подолання постійного стресу викликає значне психоемоційне напруження. Тема дослідження є актуальною, особливо у воєнний час, а американський досвід у цій сфері – одним із наймасштабніших у світі. Здобувач детально проаналізував, як країна протягом 70 років пройшла шлях від традиційної фізичної культури до потужної системи, де ефективно взаємодіють усі державні інституції та заклади. Дисертант не обмежився лише теоретичним аналізом, а представив чітку чотириблокову структуру здоров'язбережувальної компетентності.

Загалом, робота відповідає встановленим вимогам до дисертаційних досліджень відповідного рівня, демонструє самостійність та високий професійний рівень автора і може бути рекомендована до розгляду Вченою радою університету та подання до захисту.

Олійник Ірина Сергіївна – старший викладач, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання вказала, що обрана тема є надзвичайно актуальною та суспільно значущою в умовах сучасних викликів, оскільки вона безпосередньо пов'язана зі збереженням здоров'я населення, формуванням культури здорового способу життя та розвитком освітніх підходів у сфері фізичного виховання. Дослідження американського досвіду в цій галузі має вагомое теоретичне та практичне значення для вдосконалення системи освіти й здоров'язбереження в нашій країні.

Олійник І.С. підкреслила високе теоретичне й практичне значення отриманих результатів та запропонувала підтримати здобувача О.Г. Кирієнка, рекомендувавши його дисертаційну роботу до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Христова Тетяна Євгенівна – професор кафедри теорії та методики фізичного виховання вказала, що Олександр Геннадійович від самого початку своєї діяльності в університеті виявляв глибокий інтерес до тематики наукового дослідження. Практичним результатом цієї роботи стало розроблення та впровадження в освітній процес навчальної дисципліни «Зарубіжні системи фізичного виховання» на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Виступаючи запропонувала підтримати дисертаційну роботу О. Г. Кирієнка.

Проценко Андрій Анатолійович – доцент, декан факультету фізичної культури, спорту та психології зазначив, що тему дослідження було чітко визначено задля вдосконалення й розвитку здоров'язбережувальних технологій. Він запропонував підтримати здобувача та рекомендувати його дисертаційну роботу до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді.

Котова Ліна Миколаївна – доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва констатувала, що дисертаційне дослідження безсумнівно є актуальним, оскільки автор звертається до надзвичайно важливої для сучасного

суспільства та педагогічної науки проблематики – механізмів реалізації здоров'язбереження на державному, суспільному та інституційному рівнях.

Позитивним аспектом роботи є те, що в ній проаналізовано вагомий масив американського досвіду та літературних джерел, зокрема нормативні, громадські й освітні механізми його реалізації. Особливу цінність становить можливість екстраполяції та використання цих ідей у вітчизняній педагогічній практиці.

Водночас виступаюча окреслила певні дискусійні питання та висловила пропозиції щодо уточнення наукової новизни. Зокрема, Ліна Миколаївна звернула увагу на ризик надмірності у формулюванні положення про «удосконалення критеріїв сформованості здоров'язбережувальної компетентності». Оскільки в роботі не було представлено діагностичної методики, апробації цих критеріїв, рівнів чи показників вимірювання сформованості компетентності дорослих, доцільніше вести мову про *уточнення* або *систематизацію* критеріїв у контексті дослідження американського досвіду. Це дозволить забезпечити чітку методологічну узгодженість дослідження.

У висновках до третього розділу варто узгодити методологічне означення проведеного анкетування. На с.220 воно назване «репрезентативним опитуванням», однак на наступній сторінці фактично характеризується як анкетування експертної спільноти. З огляду на якісний склад респондентів та відсутність статистичного обґрунтування репрезентативності вибірки, доцільніше вживати терміносполучення «експертне опитування» або «анкетування експертів».

Загалом Ліна Миколаївна підкреслила, що попри певні дискусійні моменти, це дисертаційне дослідження є цілісною, завершеною працею і його можна рекомендувати до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Прокоф'єва Олеся Олексіївна – доцент, завідувач кафедри психології зауважила, що їх кафедра надзвичайно зацікавлена в практичному застосуванні результатів цього дослідження. Вона підкреслила можливість міждисциплінарної інтеграції напрацювань здобувача в межах наукової теми кафедри психології, яка присвячена психологічним засадам актуалізації ресурсів і життєстійкості особистості.

Виступаюча акцентувала, що сучасні наукові тенденції підтримують біопсихосоціальну модель, де перший, біологічний компонент («біо») є фундаментальним ресурсом для кожної людини, особливо в умовах перманентного стресу та ризику розвитку депресивних станів. З огляду на це, результати дослідження є вкрай перспективними для формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення та надання людям дієвих інструментів психоемоційного відновлення. Окремо вона підкреслила, що

фізична активність офіційно визнана у всьому світі та включена до міжнародних протоколів лікування депресії.

Прокоф'єва О. О. підкреслила, що повністю підтримує дисертаційну роботу й рекомендує її до подальшого розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Муртазієв Ернест Гафарович – доцент кафедри математики і фізики, декан факультету інформатики, математики та економіки висловив підтримку тезам, озвученим завідувачкою кафедри психології Прокоф'євою Олесею Олексіївною, та зазначив, що кафедра математики і фізики також виявляє значний інтерес до цієї роботи. Він підкреслив, що безпосередньо дотичний до дослідження в контексті розроблення вимірювального інструментарію та оцінювання результатів засобами математичної статистики.

Виступаючий зауважив, що наявний рівень діагностики здоров'язбережувальної компетентності містить чимало цікавих фактів і відкриває широкі перспективи для подальших наукових пошуків.

Ернест Гафарович підкреслив, що дисертаційна робота Кириєнка О.Г. відповідає встановленим вимогам до наукових досліджень такого рівня, є завершеною, самостійною працею та може бути рекомендована до подальшого розгляду і захисту.

Сегеда Наталя Анатоліївна – професорка кафедри освітології та педагогіки мистецтва відзначила специфіку структури дисертаційного дослідження, яка, попри історико-педагогічний характер, містить експериментальну частину. Виступаюча наголосила на важливості зазначеного експерименту для визначення готовності сучасного українського соціуму до імплементації зарубіжного досвіду. Було підкреслено якісне застосування методів математичної статистики, обґрунтованість сформульованих висновків та наявність чітких перспектив практичного використання результатів. Як побажання для подальшої наукової роботи, Наталя Анатоліївна вказала на доцільність глибшого відображення проєкції американського досвіду на сучасні реалії України в умовах воєнного стану.

Сегеда Н.А. звернула увагу на необхідність детальнішого узгодження методологічних маркерів дослідження. Зокрема, було вказано на певну неузгодженість між предметом дослідження, сформульованим як соціокультурне явище, та метою, що передбачає аналіз цілісного генезису у визначених хронологічних межах (кінець ХХ – початок ХХІ століття), а також на доцільність вдумливішого використання терміна «цілісногенеза».

Разом із цим виступаюча констатувала, що виявлені дискусійні питання не знижують загальну наукову цінність роботи, у якій успішно систематизовано

понятійно-термінологічний апарат, розкрито сутність та структуру досліджуваного феномену.

Наталя Анатоліївна зазначила, що повністю підтримує дисертаційне дослідження Кириєнка О.Г. та рекомендує його до подальшого розгляду і захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кириєнка Олександра Геннадійовича «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)»

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки ОП Освітні, педагогічні науки

Актуальність дослідження. У другій половині ХХ – на початку ХХІ століття у світовому освітньому просторі відбулися суттєві соціально-економічні, демографічні та культурні трансформації, що зумовили переосмислення ролі освіти дорослих як ключового чинника сталого розвитку суспільства. Однією з пріоритетних проблем сучасної педагогіки є формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення, що розглядається як інтегративна якість особистості, спрямована на збереження, зміцнення та відновлення фізичного, психічного, соціального й духовного здоров'я впродовж життя.

Досвід США є особливо цінним, оскільки в цій країні сформувалася цілісна педагогічна система освіти дорослих, у межах якої здоров'я людини визнається стратегічною соціальною та освітньою цінністю. У США накопичено значний теоретичний і практичний досвід реалізації здоров'язберезувальних програм у формальній, неформальній та інформальній освіті (зокрема, законодавчі акти *Adult Education Act, Healthy People Initiative, Affordable Care Act, Workforce Innovation and Opportunity Act* тощо), що поєднують педагогічні, соціальні та медико-профілактичні підходи.

Для України актуальність теми гостро зумовлена глибокими демографічними викликами та кризовим станом здоров'я нації. Виклики критично загострилися внаслідок повномасштабної військової агресії, що спричинила перманентний психоемоційний стрес у понад 15 мільйонів громадян та обмежила доступ до профілактичних сервісів. За цих обставин формування здоров'язберезувальної компетентності дорослих трансформується у стратегічний імператив збереження людського капіталу та підвищення соціальної резильєнтності нації в процесі повоєнного відновлення.

Аналіз наукових джерел свідчить, що попри значний обсяг досліджень окремих аспектів андрагогіки, цілісне історико-педагогічне дослідження досвіду США та його порівняльний аналіз із вітчизняною практикою в Україні досі не здійснювалися.

Таким чином, обрана тема є актуальною та своєчасною, відповідає сучасним пріоритетам розвитку освіти впродовж життя, стратегічним завданням збереження людського капіталу України та потребам повоєнного відновлення національної системи андрагогічної підготовки.

Вірогідність і надійність результатів дослідження забезпечується обґрунтованістю його методологічних засад, відповідністю методів наукового пошуку його меті та завданням, а також широтою джерельної бази, що включає автентичні законодавчі акти й науково-педагогічні праці США та України. Надійність висновків гарантується системним історико-компаративним аналізом масиву емпіричних даних, коректністю структурно-функціонального моделювання та успішним упровадженням напрацьованих результатів у вітчизняну практику освіти дорослих і систему вищої освіти.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що:

- *вперше* здійснено цілісний історико-педагогічний і системний аналіз формування та розвитку здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття як складника гуманітарної та освітньої політики держави, що реалізується через інтеграцію сфери громадського здоров'я, освіти дорослих, фізичної культури і спорту.
- *обґрунтовано* сучасні тенденції формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США як цілісної педагогічної системи, що функціонує на засадах міжвідомчої взаємодії державних інституцій, громадських організацій і освітніх структур та спрямована на формування ціннісного ставлення до здоров'я, розвиток здорового способу життя і профілактику поведінкових ризиків упродовж життя.
- *розкрито* генезу базових складових здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США (ціннісно-мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-поведінкової та рефлексивно-оцінювальної) у контексті трансформації державної політики від медико-орієнтованої моделі до профілактично-освітньої парадигми громадського здоров'я.
- *удосконалено* критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, операційно-поведінковий) та показники сформованості здоров'язбережувальної компетентності дорослих.
- *набули подальшого розвитку* теоретичні положення андрагогіки щодо інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти дорослих у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності, а також наукові підходи до використання фізичної культури, спорту, рухової активності та здорового способу життя як педагогічних засобів підвищення якості життя дорослого населення.

- до наукового обігу введено та систематизовано комплекс нормативно-стратегічних документів, програм і звітів органів державної влади США у сфері громадського здоров'я та освіти дорослих, що дозволило розширити джерельну базу історико-педагогічних досліджень і створити підґрунтя для науково обґрунтованого використання американського досвіду в модернізації української системи освіти дорослих.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в поглибленні й систематизації наукових уявлень про формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення як педагогічного феномена в контексті освіти дорослих та гуманітарної політики держави. Осмислено формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення США у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття як цілісної педагогічної системи, що функціонує на основі міжсекторальної взаємодії освіти, охорони здоров'я, соціальної сфери та громадських інституцій. Уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження, що створює підґрунтя для подальших історико-педагогічних і компаративних досліджень у галузі освіти дорослих, громадського здоров'я та здоров'язбережувальної педагогіки.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості використання отриманих наукових положень, висновків і узагальнень у процесі модернізації української системи освіти дорослих з урахуванням пріоритетів формування здорового способу життя та збереження здоров'я населення. Матеріали дисертації можуть бути використані під час розроблення та вдосконалення освітніх програм і навчально-методичного забезпечення для закладів освіти дорослих, центрів післядипломної освіти, програм неформальної та інформальної освіти, а також у підготовці фахівців соціальної, освітньої та спортивно-оздоровчої сфер. Результати дослідження доцільно застосовувати у процесі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Структуровано й оновлено зміст дисциплін «Зарубіжні системи підготовки фахівця в галузі physical культури і спорту» та «Філософія фізичної культури та здорового способу життя». Узагальнений американський досвід формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення може слугувати науково обґрунтованою основою для розроблення державних і регіональних програм здоров'язбереження та впровадження міжвідомчих освітньо-оздоровчих ініціатив в умовах сучасних соціальних викликів в Україні.

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено у 15 наукових публікаціях, з яких: 1 розділ у закордонній колективній монографії, 7 статей у наукових фахових виданнях України категорії Б, а також 7 публікацій у матеріалах всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій.

Список публікацій здобувача у яких опубліковані основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України (категорія «Б»)

1. Кирієнко О., Мединський С. Законодавче регулювання як складова формування здоров'язбережувальних компетентностей дорослого населення в США. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 3К(162). С. 173–179. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K\(162\).35](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).35)

2. Кирієнко О., Мединський С. Ретроспектива становлення громадських організацій США, пов'язаних із формування здоров'язбережувальних компетентностей дорослого населення. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2023. № 2(31). С. 48–54. <https://doi.org/10.33842/22195203-2024-02-15-2-31-48-54>

3. Кирієнко О., Мединський С. Сертифікаційні програми як вагома складова до- та післядипломної освіти дорослих (на прикладі США). *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2024. № 5(23). С. 1137–1153. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-1137-1153](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-1137-1153)

4. Кирієнко О., Мединський С. Особливості впровадження сертифікаційних програм у провідних закладах вищої освіти Сполучених Штатів Америки як складової до- та післядипломної освіти дорослих. *Наука і освіта: науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2024. Вип. 3. С. 31–37. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-3-5>

5. Кирієнко О., Мединський С. Базові складові системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослих в Сполучених Штатах Америки. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 5(51). С. 689–702. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-689-702](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-689-702)

6. Кирієнко О. Законодавча система щодо освіти дорослих та формування здоров'язбережувальної компетентності в Сполучених Штатах Америки. *Суспільство та національні інтереси (Серія «Освіта/Педагогіка»)*. 2025. № 10(18). С. 149–159. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-149-159](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-149-159)

7. Кирієнко О. Перспективні напрямки застосування конструктивних ідей системи формування здоров'язбережувальної компетентності дорослого населення Сполучених Штатів Америки в Україні. *Актуальні питання у сучасній*

науці (Серія «Педагогіка»). 2026. № 4(46). С. 2707–2716.
[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4\(46\)-2707-2716](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4(46)-2707-2716)

Наукові праці у закордонних виданнях (розділи монографій)

8. Кирієнко О. Г., Мединський С. В., Проценко А. А. Університетський спорт у США крізь призму національної студентської спортивної асоціації. *Quality of life in global and local contexts: values, innovation, and multidisciplinary dimensions: Collective Monograph*. Opole: Akademia Nauk Stosowanych Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu (Poland), 2023. P. 723–730.

Наукові публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації (апробаційного характеру)

9. Кирієнко О. Г., Проценко А. А. Категорія «компетентність» у фокусі педагогічного дослідження. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2022. Вип. 39. С. 61–63.

10. Кирієнко О. Г., Мединський С. В. Популяризація здорового способу життя у мас-медіа США. *Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 16 лютого 2023 р.). Київ, 2023. С. 404–406.
<https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02> URL:
<https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/11502/document.pdf>

11. Кирієнко О., Мединський С., Кумоняєв С. Спрямованість гуманітарної політики США на формування здоров'язберезувальних компетентностей дорослого населення. *Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (м. Запоріжжя – Мелітополь, 23–24 червня 2023 р.). Запоріжжя–Мелітополь, 2023.

12. Кирієнко О., Мединський С., Кирієнко М. Пріоритетні напрямки гуманітарної політики США: розвиток компетентностей збереження здоров'я серед дорослого населення. *Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (м. Запоріжжя – Мелітополь, 27–28 червня 2024 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2024. С. 109–111.

13. Кирієнко О. Вплив громадських організацій на формування здоров'язберезувальних компетентностей дорослого населення в США (на прикладі асоціації медичного фітнесу). *Current trends in scientific research development: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference* (Boston, USA, October 17–19, 2024). Boston: BoScience Publisher, 2024. Pp. 246–

249. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-current-trends-in-scientific-research-development-17-19-10-2024-boston-ssha-arhiv/>

14. Кирієнко О. Система управління охороною здоров'я в США: структура та ключові агенції. *Міждисциплінарний діалог: молодь, наука, інновації*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя – Мелітополь, 18 квітня 2025 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2025. С. 408–411.

15. Кирієнко О. Психологічна надійність як компонент комплексної системи здоров'язбереження у футболістів. *Психологія, фізична культура, спорт та комплексна реабілітація: мультидисциплінарний підхід у вимірі суспільних трансформацій*: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 13–14 листопада 2025 р.). Львів–Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 61–62. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-568-9-15>

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження представлено в доповідях на науково-практичних конференціях і форумах різного рівня, а саме:

міжнародному форумі – «Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу» (Київ, 2023);

міжнародних науково-практичних конференціях: «Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України» (Запоріжжя-Мелітополь, 2023, 2024, 2025); «Quality of life in global and local contexts: values, innovation, and multidisciplinary dimensions» (Ополе, Польща, 2023); «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: цифровізація та забезпечення якості вищої освіти» (Київ, 2023); «Technologie informacyjne i innowacyjne w XXI wieku» (Катовіце, Польща, 2024); «Current trends in scientific research development» (Бостон, США, 2024); «Педагогіка мистецтва для збереження і розвитку психічного і фізичного здоров'я та культурного зростання особистості впродовж життя» (Запоріжжя, 2024); «Психологія, фізична культура, спорт та комплексна реабілітація: мультидисциплінарний підхід у вимірі суспільних трансформацій» (Ужгород-Львів-Торунь (Польща), 2025); «Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості» (Дніпро-Слов'янськ, 2025);

всеукраїнських – «Актуальні питання підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах Європейської освітньої інтеграції» (Запоріжжя-Мелітополь, 2024); «Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та туристично-краєзнавчої і фізкультурно-оздоровчої роботи» (Глухів, 2024); «Міждисциплінарний діалог: молодь, наука, інновації» (Запоріжжя-Мелітополь,

2025); Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку (Кропивницький, 2026).

Відповідність змісту дисертації спеціальності з тієї галузі знань, з якої вона подається до захисту. Дисертація **Кириєнка Олександра Геннадійовича** «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та галузі знань Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Кириєнка Олександра Геннадійовича виконана самостійно, має наукову новизну, теоретичну та практичну значущість і спрямована на обґрунтування, моделювання та розкриття особливостей функціонування педагогічної системи формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

У роботі розкрито еволюцію та особливості розвитку американської системи здоров'язбереження дорослих протягом другої половини ХХ – початку ХХІ століття, на основі чого було розроблено та обґрунтовано її цілісну структурно-функціональну модель.

Отримані результати дослідження мають виражену практичну спрямованість і можуть бути безпосередньо інтегровані у вітчизняну систему андрагогічної підготовки, методичне забезпечення закладів післядипломної освіти, а також у практику розроблення регіональних програм цивільного здоров'я та соціально-оздоровчих ініціатив. Прикладне значення роботи підтверджується тим, що її матеріали вже фактично використано для оновлення змісту навчальних дисциплін, які спрямовані на вивчення філософії здорового способу життя та зарубіжних фізкультурно-спортивних систем підготовки. Крім того, результати дослідження пройшли належну апробацію в практиці діяльності закладів освіти, а також повноцінно представлені науковій спільноті у вигляді серії публікацій і доповідей на науково-практичних конференціях різного рівня.

З огляду на викладене, кафедра освітології та педагогіки мистецтва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького рекомендує дисертацію Кириєнка Олександра Геннадійовича «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ –

початок ХХІ століття)» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки».

Результати голосування щодо затвердження висновку та рекомендації до захисту дисертації : «за» – 7; «проти» – 0; утримались – 0.

УХВАЛИЛИ:

1. За результатами голосування рекомендувати дисертаційну роботу Кириєнка Олександра Геннадійовича «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кириєнка Олександра Геннадійовича на тему: «Педагогічна система формування здоров'язберезувальної компетентності дорослого населення в Сполучених Штатах Америки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча на кафедральному
науковому семінарі
доктор педагогічних наук, професор,
завідуюча кафедри освітології
та педагогіки мистецтва
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Маргарита ВОРОВКА